

Kıvanç Tanrıyar

1979 İstanbul doğumludur. Avusturya Lisesi mezunu. Lisans eğitimini Boğaziçi Felsefe Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Boğaziçi Tarih Bölümü'nde tamamladı. Çevirmen, redaktör, serbest araştırmacı yazar ve öykücüdür. 2018 yılında Ayrıntı Yayınları'ndan *Aykırı Cinsellikler: Türkçe Edebiyatta Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği* adlı edebiyat eleştirisi yayımlanmıştır. Tarih, felsefe, sosyal bilimler ve edebiyat alanında İngilizce ve Almanca'dan takriben 35 çevirisi yayımlanmıştır. Öne çıkan çevirileri Karl Marx'ın *Etnoloji Defterleri* ve Paul Cartledge'in *Pratikte Antik Yunan Siyasi Düşüncesi*'dir. Bunun dışında aralarında Sherry Wolf'un *Cinsellik ve Sosyalizm*'i ve Gregory Woods'un *Homintern*'i olmak üzere çok sayıda queer temalı kitabın çevirmenliğini ve redaktörlüğünü yapmıştır.

Tekinsiz Sorularla Baş Başa

Kıvanç Tanrıyar

***ardis
kitap***

TEKİNSİZ SORULARLA BAŞ BAŞA / KIVANÇ TANRIYAR

Öykü 02

ardis
kitap

Sultantepe Mah. Selvilik Cad. No: 26/1

Üsküdar – İstanbul

Tel: (0216) 334 64 15

www.ardiskitap.com

E-mail: info@ardiskitap.com

ISBN: 978-605-68495-4-1

Yayıncı Sertifika No: 42427

Editör: Ahmet Yılmaz

Kapak Tasarımı: Murat Kavak

Sayfa Tasarımı: Zeynep Bilmez

Düzeltili: Barış Ocak

Kapak Görseli: P. Ulaş Dutlu

Birinci Baskı: Şubat, 2021

Baskı ve Cilt: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu Sok. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok Kat:6

No: 4NB 7-9-11 Topkapı – Zeytinburnu / İstanbul Tel: (0212) 613 38 46

Sertifika No: 45030

İçindekiler

Pitoresk Öyküler	09
Bir Kartpostal	11
Dünyanın En Alçakgönüllü Adamı	19
Bitmez Tükenmez Çile	29
Git Gidebildiğin Kadar	35
İki Resim	41
Bu Adamlar Nereye Giriyor?	47
Pamuk Prenses	55
Uyuyan Güzelden Önce Uyuyan Güzelden Sonra	63
Cenin Sitesi	69
Kendilik Öyküleri	77
Sadece Ruh	79
Nokta	85
Sonu Gelmeyecek Bir Yazı	89
Descartes'ın Cininin İzinde	95
Gölet	103
Orman	107
Camdan Cama	113

Yakın zamanda kaybettiğim anneme ve benden desteğini
hiçbir zaman esirgemeyen babama...

Pitoresk Öyküler

Bir Kartpostal

Ardına dek açılmış, kireçle boyanmış tahta çerçeveli pencere-ler bahçeye bakıyordu. Bahçe dediğim bir karış toprak ve tek ağaçtan ibaret. Rengi griye dönük, kıvamlı bir çorba gibi kabarmış çamur desem daha doğru olur. Üstünde kel bir kafaya benzeyen, yolunmayı bekliyormuşçasına eğilip bükülmüş birkaç sararmış uzun ot. Otların içinde dönenen birkaç serçe göze çarpıyor. Toprağı eşeliyor, gagalıyorlar. Haliyle çamura bulanmışlar, çamur da kanatlarında kuruyuvermiş. Minicik bedenlerinin giderek ağırlaşmasına bakmadan eşeleniyor, kabartıların içine daha da batıyorlar. Topraktan damar damar fırlamış, köklerini taşımakta zorlanan ağaca gelince onu zar zor ayakta tutan toprak, çamurun tersine kupkuru. Kısır ve kuru bir ağaç, gövdesi pul pul, çıplak dalları umarsızca göğe uzanıyor. Dallar ince, hangi çocuk istese güç kullanmadan hepsini kibrit çöpü gibi bir bir kırar. Kırık bir el gibi göğe yükseliyorlar. Göğün rengi martı çığlığıyla dolmuş taşmış, insan kendini seslere çok kaptırırsa acı mavi; 'bildiğin gök' diye bakılırsa öğleüstü güneşi tepeye almış, bulutsuz gök mavisi. Fakat ikinci yoldan gitmek bu bir karışlık yerin anlamını yadsımaya kadar giderdi.

Bu noktada bahçeyi kendi haline bırakmak, gözlerimi hastanın yattığı yere odaklamak isterim. Odayı döşeyenler, biraz zevk sahibi olsalar tutarlılık namına odayı da beyaza boyardı. Hem böylece yatağından sarkan hastaya hatırlatılması

gerekeni hatırlatacak beyaz renk onu yumurta akının sarısını sardığı gibi sarar, her nesne ona ya bir an önce gitmesi ya da iyileşmesi uğruna her türlü işkenceye katlanması gerektiğini söylerdi. Beyazın her zaman böyle ikili bir anlamı olmuştur. Hastanın vârisleri rengin sunduğu bu muammaya gereken önemi vermemiş, odayı baştan aşağı kiremit rengine boyamış. Duvarlarla yetinmemişler, raflarını boşalttıkları kütüphaneden, masaya, sandalyeye, duvarlara insanın midesini bulandıran bu renge bulamışlar. Bu da yetmemiş kendilerini origamiye kaptırmışçasına her şeyi muşambayla kaplamışlar. Bari masanın üstündeki çiçeği bıraksalarmış demek isterdim, ama masaya çiçek koymayı zaten unutmuşlar. Bahçelerindeki bir avuç ot onlara yetmiş demek. Otlar dışarıdan bakarken gelmiş vazunun üstüne konmuş gibi görüldüğünden eksigi tamamlıyor. Oysa pencereyle zemin arasında büyük bir mesafe var ve otlar çok da uzun değil. Bu göz yanılması bir faydaya bağlayabilecek olsaydık ona mucize derdik ama tüm gereksizliğiyle gözümüzden kaçmaya devam ediyor. Hastanın hali mecali yok, yakınları ise gözünü hastaya dikmiş. Vazo, hiçbir zevke ve ihtiyaca hitap etmeden, otlarıyla kalakalıyor.

İşte hastanın baktığı dışarı ile içinde bulunduğu mekân bunlardan ibaretti. Üstünde kolları dışında hiçbir ayrıntısı olmayan, kirli beyaz kenevirden dümdüz bir gecelik ve geceliğin tam ortasında makasla kesilmiş bir yarık. Yarığın ortasından fırlamış kıllı bir bira göbeği ile yana kaykılmış kum tepeciğinden bir göbek deliği. Adam sanki vakti zamanında

doğum anıyla bağlantısını koparmak istememiş de karşı koyuşu deliğin çevresinde böyle bir iz bırakmış gibi. Yorgansız, yorgun argın, zar zor nefes alıyor. Bu bitkinlik yüzüne enselenmiş bir suçlu ifadesi vermiş. Aşağı bakıyor, yüzünü kaplamış kıllar, o üç günlük sakal, bu izlenimi pekiştiriyor. Bu sebepten, yüzündeki ifadeyi okumak zor olsa da, insan ilk bakışta içine biraz enerji aşılandığında onun dünyanın en kötü kalpli adamına dönüşebileceğine rahatlıkla inabileceken, benzer şekilde bu bitkinliği yaratan kötülük her neyse, silindiğinde, adamın sıradan, etliye sütlüye bulaşmayan bir aile reisine dönüşebileceğini de düşünebilirdi. Suçludan ziyade kurban denebilir mi? Sanıyorum bu sorunun cevabı kötülüğün nereden geldiğinde gizli. Öyleyse geriye tek tahmin kalıyor. Görebileceği bütün kötülükleri görmüş de seyirci kalmak zorunda kalmış, bu seyirci kalışın sonucunda da bitap düşmüş, eylemsizleşmiş. Eylemsizse iyi ya da kötü olamaz, öyleyse o eski aile reisine has eylemsizliği varoluşunu korumuş. Fakat kötülüğe şahit olmuş, öyleyse kötülük içine girmiş. Ne kadar hasta olduğunu düşünürsek, çürümekte olan bir beden kötüdür çünkü değişime, hem de yozlaşma yönünde bir değişime, işaret eder, ama hasta kişi aynı zamanda edilgen. Aynı noktaya yeniden ve yeniden dönersek, edilgen iyi midir kötü müdür? Nesnel bir bakış açısı (en azından benim bakışım) bu soruların cevabını veremiyor ama insanı hayata bağlayan o olmazsa olmaz iyimserliğe dayanarak bütün sorulara son vermek istiyorum. Bu adam iyidir çünkü bütün maruz kaldığı kötülüğe rağmen kötülük yapmayarak iyilik durumunu büyük ölçüde korumuştur.

Ama bu adam iyi olamaz çünkü...

Bunlar hakkında hiçbir fikir yürütemeyeceğimiz belli, çünkü bu soruların cevabını empati kurmadan vermek imkânsız. En azından sezgisel olarak bu adama iyi demek zorunda olduğumun bal gibi de farkındayım. Empati kartı da buradan çıktı. Varsaymıyorum, öne sürmek zorunda bırakılıyorum. Sağduyu dışı bir iddian olursa, kendini zavallı hastaya sinsisi sinsisi kötü demeye kaptırmak yerine, düşüncelerin yüzünden herkesin sana avaz avaz bağıracağını düşünüyorsan, önce yargı nesnenle empati kur. Oysa şu adamla empati kurmamız için aynı konumda olmamız gerekirdi. O şu an düşünemiyor, bense şıkır şıkır düşünüyorum. Tam da bu sebepten hastayı daha fazla yargılamak istemiyorum. Düşüncelerim bir suçlununki kadar ağır, acı ve mantık hatalarıyla dolu. Onun yüzüne bakmak beni yoldan çıkardı. Pencereden dışarı bakıyor. İyi ki artık yüzü aklımdan çıktı. Yatıştım.

Kiremit odanın sakinlerine dönmek gerekirse, işte bu hastayı çevreleyen onlardı. Tüm alacaklılar gibi renksiz, yüzü olmayan adamlar. Bir avuç dolusu. Yanlarında çoluk çocuklarını da getirmişler. Sanki onları eğitmek, onlara örnek olmak istiyorlar. Bir adama ve bedenine yapışmış son kırıntılar, biçare bedensiz kalıncaya dek, ondan nasıl ayrılır bak, gör, öğren! Bak, gör ve öğren! Ama çocuk her yerde çocuktur, burada da öyle. Pek bir şey öğrenecekleri yok, sürprizden odaya sızmış kara bir kedinin peşindeler. Sırtını bükmüş, kuyruğunu kıvrımış ve yüzü olmayan oğlanlara

sürünüyor. Doğaldır ki hatta zorunlu olarak oğlanlardan biri kedinin kuyruğunu çekiyor. Onun da çıkaracağı ders buymuş. Yüzsüz alacaklılar parmaklarını birbirine kenetler ve sessiz sessiz ayakta beklerken, hasta hâlâ dışarı bakıyor.

Onların sessizliği benim kafamı kurcalayan ikileme son vermiyor. Adam iyi mi kötü mü, suçlu mu suçsuz mu? Bildiğim bir şey var; suçlu ile kötüyü zorla birbirinin yerine koyduğumda dahi, terazide suçsuzun karşısındaki kefeye denk gelmiyor, ama bazen de geliyor. Suçsuzun bazen handiyse günahsızın eşanlamlısı olduğunu düşünürüm. Öyleyse suçsuz ancak ve ancak iyidir. Ama suçsuzu bir hukuk sistemi içerisinde sistemin aşılamaaya çalıştığı doğruları reddetmediği oranda etliye sütlüye bulaşmazken de düşünebilirim. Mesela öyle bir borçlanmamış, borç vermemiş adam düşünüyorum ki hayatta ne kötülük ne iyilik yapmış olsun. Ne zavallı bir adamdır bu! Görünmez adam! Külçe ağırlığında hiçten bir varoluş. Peki, bu adam suçsuz diye iyi olmak zorunda mı?

Fakat hastamız onlardan değil, zira yüzleri çamaşır suyuyla yıkanmış kılıklı alacaklılar onu bekliyor. O kadar yorgun bir surat ki! Böyle bir yorgunluk günahahtan ne kadar arınmış olabilir ki? Alacaklı olsam utanırdım. Bu suratı hazmedemiyorum. Kime rağmen direniyor? Direnecek mecali de kalmamış ki! Düşüncesi kalmamış bir varlığa kim suçlu, günahkâr ya da kötü diyebilir? Fakat bugün adamımızın bu durumda olması geçmiş kayıtlarını yargı dışı bırakma hak-

kını verir mi ona? Yine bir ikileme düştüm. Bu haliyle geriye can vermekten başka bir hakkı kalmamış olsa gerek. Ne kadar hak o kadar borç, borç eşittir suç. Fakat yine içimdeki dürtüler onu kötü ya da iyi olarak yargılamam için içimi kaynatıyor. Kötülükle itham edeceğim ise dünden belli. İbre hep kötülüğe eğiliyor. Geçmiş kayıtlarına ulaşmadan, salt varoluşundan dahi arınmış bir varlığı yargılıyorum, yargılıyorum.

İşte En Son Gelen, kiremit rengi kapıyı hışımla açıp rüzgâr gibi içeri daldığında duygularım da haletiruhiyem de bu minvalde gidip geliyordu. Doğaldır ki ve zorunlu olarak simsiyah giyinmişti. Parlak siyah, tüm gırtlığını sarmış, dar, kalın kumaştan, çivi gibi ütülenmiş ayak bileklerine kadar inen bir elbise. Artık birileri için gitme vakti geldi demek. Alacaklılar kendilerinin saydıkları bedene yapışmış son kırıntıları toparlamadan apar topar gitmek zorunda kaldılar. En Son Gelen asla beklemez, o geldiye zaten o en son an gelmiştir. Tertemiz yüzüyle hastaya bakıyor ve sandalyeye ani bir hareketle oturuyor. Senelerin getirdiği uzmanlıkla tertemiz, çıkık eklemli, upuzun parmaklarıyla elini hastanın karın bölgesindeki yarığa daldırıyor. Hasta yavaş yavaş soluyor.

En Son Gelen anladı ki, gelenlerin bedene yapışmış kırıntıdan anlaya anlaya anladığı şu kıraç bahçe. Gülmek istiyor ama gülmek ona yasak ve gülmemeyi öğrenmek için çok uzun bir yol kat etmesi gerekmişti. Hastayla birlikte dışarı

bakıyor. Yoluk ağaç kendini köklerinden ayırmak ve düşürmek istiyor. Hastanın nefes alacak hali kalmadı. Çenesi düşüyor, salyası akıyor. En Son Gelen elini yarıktan çıkarıp adamın yüzüne koyduktan sonra salyaları çeke çeke çabucak top yapıyor ve sağ kolunda asılı, kadınların düğünlerde, nişanlarda takmaya meraklı olduğu çantalara benzer parlak siyah, küçük, işli ve saplı bir çantayı açıyor, topu içine sıkıştırıyor. Alıştığı üzere çok meşgul olduğundan hızla kapıyı çekip çıkıyor. Ağırlaşmış bedeninin ortasındaki yarık kendi kendini dikerken, içime oturmuş suçlu sıfatı kulağımdan vız diye çıkıyor.